

Suomi kuntoon koko voimallaan

Suomeen tarvitaan tulevina vuosina 200 000 työpaikkaa lisää. Muutoin emme selviä talous-, työttömyys- ja velkaongelmistamme.

Kotimaisten uusiutuvien luonnonvarojen hyödyntäminen ja biotalous laajemmin, matkailu, kaivannaisteollisuus, puhdas ruoka ja vesi, turvallinen elinympäristö, hyvinvointi sekä tietotekniikan soveltaminen ovat lupaavimpia aloja luoda uusia työpaikkoja. Tästä Suomessa vallitsee laaja yhteisymmärrys.

Näillä maailman isojen ongelmien ratkaisemiseen nojaavilla, Suomen luontaisiin vahvuuksiin tukeutuvilla ja huippuosaamiseen perustuvilla aloilla on mahdollisuuksia pysyviin työpaikkoihin, joita kansainvälinen kilpailu ei vie maastamme pois.

Työpaikat, uusi nousu ja Suomen kuntoon laittaminen edellyttää yhteiskuntapolitiikan suunnan muuttamista. Koko Suomen aineelliset ja henkiset voimavarat on saatava uudelleen käyttöön. Viime aikoina myös usea yhteiskuntakehityksen tutkija on todennut, että on rakennettava hajautettua kilpailukykyä ja tuettava yhteiskunnan kehittämistä alhaalta ylöspäin.

Suomen on pidettävä puolensa EU:ssa ja hyödynnettävä täysimääräisesti alue- ja rakennepolitiikan sekä esimerkiksi komission ilmoittaman kasvupaketin mahdollisuudet.

Kysymys on käänteeseen aikaansaamisesta. Valtiovallan tehtävänä on mahdollistaa paikallis- ja aluetalouksista ponnistava luontaisten vahvuusiemme täysimääräinen hyödyntäminen

- luomalla työllistämiseksi ja työllistymiseksi edellytykset koko maahan
- turvaamalla eriasteinen koulutus koko maassa
- tekemällä liikenne- ja muita investointeja koko maahan ja edistämällä digitalisoitumista (esimerkiksi nopeat laajakaistayhteydet ja digitaalisten palvelujen edistäminen hankintalainsäädännöllä)
- turvaamalla laadukkaat ja kohtuuhintaiset lähipalvelut
- vahvistamalla kuntien ja maakuntien kansanvaltaista päätöksentekoa sekä tukemalla ihmisten omatoimisuutta
- aloittamalla alueellisia ja paikallisia kokeiluja, joiden avulla saadaan käytännön tietoa ja kokemusta siitä miten uudistukset toimivat käytännössä.

Näin toimimalla Suomessa on myös tulevaisuudessa mahdollista olla eläviä maaseutu- ja pirteitä kirkonkylä, mukavia pikku- ja vahvoja maakuntakaupunkeja sekä kukoistava pääkaupunkiseutu.

Käänteeseen ei tule hetkessä. Sen aikaansaamiseen tarvitaan yli vaalikausien ulottuvaa poliittista ja yhteiskunnallista sitoutumista ja käänteeseen on nähtävä ensisijaisesti työllisyys-, yrittäjyys- ja teollisuuspolitiikkana – uusteollistamisena. Kehitystä on tasapainotettava kansallisin toimin.

Keskittymisen ja keskittämisen ongelmat ovat jo nyt nähtävissä työttömyytenä, turvattomuutena, palvelujen heikkenemisenä ja elämisen kalleutena. Asiantuntijat ovat varoittaneet jopa ihmisten perusoikeuksien vaarantumisesta.

Jos suuntaa ei muuteta, yhteiskunnalliset, taloudelliset ja inhimilliset seuraamukset voivat olla kestäättömät.

Sopimus koko Suomen tasapainoisesta kehittämisestä

Suomi koostuu erilaisista alueista ja paikkakunnista omine vahvuuksineen. On tunnistettava Suomen erityinen rikkaus, uusiutuvat luonnonvarat ja niiden laajentuvat hyödyntämismahdollisuudet. Poliitikalla on mahdollistettava niiden kestävä hyödyntäminen ja tuettava maan erilaisten kasvu- ja kehitysvyöhykkeiden kehittymistä. Mitään osaa Suomesta ei ole varaa jättää reservaatiksi.

Suomi tarvitsee vahvan, toimivan ja kestävästi kasvavan pääkaupunkiseudun ilman vastakkainasettelua muun maan kanssa.

Muuttoliike on voimakkaimmillaan sitten 1960-luvun. Pääkaupunkiseudun ja sen lähikuntien asukasluku on tulevana vuosina kasvamassa sadoilla tuhansilla ihmisillä. Samanlaiseen kehitykseen ollaan varautumassa esimerkiksi Tampereen seudulla.

Pääkaupunkiseudun ja muiden suurten kaupunkien liian voimakas kasvu ei ole kenenkään etu. Se voi johtaa yhteisten voimavarojen tuhlaantumiseen esimerkiksi asumisen, palvelujen ja liikenteen järjestämisessä sekä aiheuttaa sosiaalisia ongelmia ja vahingollista vastakkainasettelua maan eri osien välillä.

Keskusta edellyttää, että valtiolta sitoutuu tulevana vuosina koko maan tasapainoiseen kehittämiseen Suomen muuttamiseksi luonnonvara- ja biotaloudeksi. Samalla on hyödynnettävä digitalisoitumisen mahdollisuudet hajautetun yhteiskunnan rakentamisessa.

Tavoite ja ratkaisu:

Tasapainoisesti kehittyvä, työllistävä ja turvallinen Suomi. Jokaiselle suomalaiselle on aidosti mahdollistettava vapaus valita, minne kotinsa ja elämänsä perustaa.

- *Uuden hallituksen johdolla tehtävä puolueiden sopimus koko Suomen tasapainoisesta kehittämisestä osana laajempaa yhteiskuntasopimusta.*

Suomesta luonnonvara- ja biotalous

Uuden hallituksen tärkein sisäpoliittinen tehtävä on työllistävän luonnonvara- ja biotalouden läpiajaminen.

Metsät ja puu muodostavat luonnonvara- ja biotalouden ytimen. Puuta voidaan hyödyntää monipuolisesti. Se ei ole enää vain sellua ja paperia. Kotimaisilla raaka-aineilla on mahdollisuus valmistaa käytännössä mitä tahansa, kuten vaatteita ja lääkkeitä.

Ilmastonmuutos on ihmiskunnan suurimpia uhkia, mutta samalla se on mahdollisuus Suomen kaltaiselle maalle. Maailman vesi-, ruoka- ja energiapula on käännettävä osaamista ja tutkimusta vahvistamalla sekä yritysten kasvua ja kansainvälistymistä tukemalla uusiksi suomalaisiksi vientituotteiksi.

Luonnonvarojemme käyttö sekä luontoarvojen säilyminen tuleville sukupolville on sovittavissa yhteen ilman vastakkain asettelua maan eri osissa.

Valtiota tarvitaan osaltaan olemassa olevien työpaikkojen turvaamiseen sekä uusien työpaikkojen luomiseen Suomen kannalta elintärkeille ja kokonaan uusille aloille. Etusijalle on asetettava ratkaisut, joilla voidaan saada aikaan pysyviä työpaikkoja koko maahan. Hyvä elinkeinopolitiikka on uutta aluepolitiikkaa.

Suomen on tavoiteltava EU:n komission ilmoittamasta yli 300 miljardin euron investointipaketista luonnonvara- ja biotaloutta sekä siihen liittyviä liikenne- ja tietoliikenneyhteyksiä edistäviä hankkeita.

Kotimaista, uusiutuvaa energiaa lisäämällä voidaan luoda työpaikkoja ja tehdä Suomesta omavaraisempi. Näin voimme vastata kansainvälisiin velvoitteisiimme ja torjua osaltamme ilmastonmuutosta.

Energiapolitiikkaan tarvitaan pitkäjänteisyyttä. Suomella on 2030-luvulle tultaessa kaikki edellytykset nostaa uusiutuvan energian sekä energian omavaraisuusaste yli 60 prosenttiin. Turvetta on voitava käyttää niin kauan, kun Suomeen tuodaan hiiltä ja öljyä ulkomailta. Kivihiilen käyttö on lopetettava kokonaan vuoteen 2030 mennessä.

Vesivoiman ja puuenergian maksimaalisen käytön jälkeen seuraavaksi edullisimpia energialähteitä ovat tuuli- ja aurinkoenergia. Keskustan mielestä säästövoimana erittäin tärkeän vesivoiman lisärakentaminen on oltava mahdollista jo rakennetuissa vesistöissä.

Barentsin alueella on käynnissä suuria investointeja. Lähialueyhteistyön tarjoamat mahdollisuudet on hyödynnettävä.

Tavoite ja ratkaisuja:

Suomen muuttaminen luonnonvara- ja biotaloudeksi ja 200 000 työpaikan luominen tulevina vuosina koko Suomeen.

- *Työllistävien pienten ja keskisuurten yritysten kannustaminen ja yritysten rahoituksen pullonkaulojen avaaminen (kasvurahasto).*
- *Yrittämistä ja työntekoa hankaloittavan byrokratian vähentäminen (Keskustan 101 ratkaisua).*
- *Työllistävän kotimaisen, uusiutuvan energian kilpailukyvyn parantaminen ja merkittävä lisääminen energiasopimuksella. Uusiutuvan energian lisääminen on tehtävä edullisuusjärjestyksessä.*
- *Kokeilut luonnonvara- ja biotalouden eri osa-alueilla (esimerkiksi ekokorttelit).*
- *Työn vastaanottamisen helpottaminen (esimerkiksi alueellinen perustulokokeilu).*
- *Tiedossa olevat biotuoteinvestoinnit on vietävä maaliin ja uusia investointeja saatava liikkeelle esimerkiksi lupakäsittelyjä nopeuttamalla.*

Maaseutu on Suomelle voimavara

Luonnonvara- ja biotaloudessa elävä maaseutu on koko Suomea hyödyttävä voimavara. Ilman sitä biotalouteen siirtyminen ei ole mahdollista. Maaseudulla tarvitaan uusia toimintatapoja työpaikkojen ja toimeliaisuuden lisäämiseksi. Se on tärkeimpiä asioita kehityksen kääntämisessä.

Maaseutu pursuaa biotalouden raaka-aineita ja siellä kasvaa kotimainen ruoka. Eri raaka-aineet on pystyttävä jalostamaan mahdollisimman pitkälle siellä, missä ne ovat. Tähän tarvitaan myös osaavaa työvoimaa.

Luonnonvara- ja biotalous, etätyö ja muu digitalisoituminen mahdollistavat yrittämisen ja työnteon lisäksi ympäristöystävällisen asumisen ja liikkumisen koko Suomessa.

Malmivaroiltaan Suomi on EU:n suurvalta. Kaivannaisteollisuudessa on Suomessa edelleen mahdollisuuksia uusiin työpaikkoihin. Kaivosalalla meillä on osaamista, jota voimme vahvistaa edelleen.

Elävä maaseutu työpaikkoineen ja palveluineen on kansallinen henkivakuutus. On pidettävä myös huolta omavaraisuudestamme ja huoltovarmuudestamme. Nyt Suomeen tuodaan miljardien eurojen edestä ruokaa ja energiaa, ja samalla menetetään suomalaisia työpaikkoja.

Maatalous työllistää yhdessä muun elintarvikeketjun kanssa suoraan tai välillisesti yli 300 000 suomalaista. Maataloudelle on turvattava vakaat tulevaisuuden näkymät ja parannettava viljelijöiden ja muiden maaseudun pienyrittäjien asemaa keskittyntä kauppaa vastaan.

Maaseudulla on saatava asua, elää turvallisesti ja sinne on voitava rakentaa. Vallalla oleva yhdyskuntarakenteen eheyttämisen oppi on keskittämistä. Maaseudulla yrittämistä, asumista ja elämistä ei tule hankaloittaa lisämääräyksillä eikä -rasitteilla.

Tavoite ja ratkaisuja:

Elinvoimainen maaseutu on edellytys luonnonvara- ja biotaloudelle sekä Suomen vaihtotaseen oikaisemiselle. Kotimaisen ruoantuotanto ja maaseudun muiden elinkeinojen sekä ylipäätään elämisen edellytykset on turvattava.

- *Maaseudun tiestöstä ja muista yhteyksistä huolehtiminen, jotta maaseudun voimavarat voidaan hyödyntää.*
- *Maatalouden kannattavuuden parantaminen (esimerkiksi reilumpi tulonjako).*
- *Maaseutuelinkeinoja, maaseudulla elämistä ja maaseudulle rakentamista hankaloittavan byrokratian vähentäminen. Myös olemassa olevia päätöksiä on tarvittaessa tarkasteltava uudelleen.*
- *Maankäyttö- ja rakennuslakia on joustavoitettava niin, että elinkeinopoliittisesti järkevät hankkeet voidaan toteuttaa. Maakuntien päätösvaltaa kaavoituksessa lisätään.*
- *Aloitetaan kokeilu, jolla ilmoitusmenettelyllä voidaan muuttaa vapaa-ajanasunto vakituisiksi asunnoksi.*

Koulutusmahdollisuudet turvattava koko Suomessa

Suomen aiempi vaurastuminen on perustunut alueellisesti kattavaan eri asteiden koulutukseen.

Se on myös tulevaisuuden työpaikkojen ja kasvun edellytys. Hajautettu koulutus tukee alueiden elinkeinoelämää, mahdollistaa koulutukseen pääsemisen ja hakeutumisen sekä turvaa Suomen vahvuuden esimerkillisenä koko nuorten ikäluokan kouluttajana.

Tasaisesti eri puolilla maata olevat pienet ala- ja yläkoulut, kirjastot, lukiot, ammattikoulut ja kansalaisopistot tarjoavat tulevaisuudessa kaikille suomalaisille mahdollisuuden elämässä etenemiseen.

Suomessa on paljon elinkeinoja, jotka menestyvät vain, jos koulutusmahdollisuudet ovat lähellä. Luonnonvara- ja biotalous perustuu ainutkertaiseen osaamiseen ja asiantuntemukseen. Jokaisessa maakunnassa on oltava korkeakoulu tai korkeakouluja.

Mahdollisuudet koulutukseen eivät saa olla kiinni postinumerosta tai vanhempien lompakon paksuudesta. On pidettävä huoli koulutuksen tasa-arvosta myös kaupungeissa. Lapsilla ja nuorilla on oltava oikeus turvalliseen ja laadukkaaseen opetukseen kaupunginosasta ja koulusta riippumatta.

Uudistuksia tarvitaan, mutta koulutuksen keskittäminen, kuten lukioden ja ammattikoulujen tuntuva vähentäminen, olisi vahingollista Suomelle. Osa nuorista on vaarassa jäädä kokonaan ilman koulutusta. Nykyistä huomattavasti pidemmät koulumatkat ovat oppilaille ja opiskelijoille, heidän vanhemmilleen ja yhteiskunnalle kalliita.

Tavoite ja ratkaisuja:

Turvataan esi- ja perusopetus, toisen asteen ja korkeakoulutus koko Suomessa. Vahvistetaan yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja yritysten yhteistyötä tuottaen uusia innovaatioita ja jalostaa niitä kaupallisiksi tuotteiksi. Turvataan kirjastot, vapaa sivistystyö ja alueellinen kulttuuritoiminta.

- *Koulutuksen keskittämiseen tähtäävien leikkausten lopettaminen ja lukioden ja ammattikoulujen toiminnan turvaaminen maanlaajuisesti.*
- *Vahvistetaan paikallista ja alueellista päätösvaltaa koulutuspaikoista ja koulutuksen sisällöistä ja lisätään koulutuksen järjestäjien sekä yritysten välistä yhteistyötä.*
- *Edistetään digitalisoitumista opetuksen järjestämisessä.*

Yhteydet kuntoon

Tiestö, raiteet ja yksityistiet

Liikennepolitiikka laajasti ymmärrettynä on koulutuksen ohella toinen yhteiskunnan kehitystä suoraan ohjaava vipusin.

Luonnonvara- ja biotalous työpaikkoineen ei ole mahdollinen, ellei tie-, tietoliikenne- ja muista yhteyksistä koko Suomessa pidetä huolta. Kunnossa oleva tiestö ja muut väylät sekä toimivat tietoliikenneyhteydet ovat kansallisessa päätösvallassa.

Bioenergialaitokset, biotuotetehtaat, sahat, kaivannaisteollisuus, turvetuotanto, maitotilat ja maidonjalostamot, teurastamot sekä elintarviketehtaat tarvitsevat kuljetuksia, joiden alkupää on sorateiden varrella ja päässä. Matkailu ja vapaa-ajan asuminen vaativat kunnossa olevia väyliä. Siksikin painopistettä on siirrettävä perustienpitoon ja alempiasteisiin teihin yksityistiet mukaan lukien.

Näiden asioiden yhteys elinkeinopolitiikkaan pitkällä aikavälillä ja etenkin uusien työpaikkojen luomiseen ja olemassa olevien turvaamiseen ja väyläpolitiikka itä-länsi-suunnassa Venäjä-yhteyksineen ovat jääneet liian vähälle huomiolle.

Tavoite ja ratkaisuja:

Työpaikkojen luomisen, työllistävien yritysten toiminnan ja ihmisten liikkumisen kannalta välttämättömän tiestön ja muiden väylien (yksityistiet, alempiasteiset tiet, pääväylät, raiteet) kunnossa pitäminen ja korjausvelan pysäyttäminen.

- *Parlamentaarinen sopimus väylästrategiasta: elinkeinopolitiikan kytkeminen vahvemmin väyläpolitiikkaan, väylärahoituksen tason määrittäminen ja sen kytkeminen kansantalouden kasvuun sekä liikenteeltään perittäviin vero- ja maksukertymään, ohjelma perusväylien korjausvelan hoitamiseksi, perusväylänpidon ja yksityisteiden kunnossapidon rahoitustaso.*
- *Rahoitusmallien monipuolistaminen: esimerkiksi valtion liikennerahaston perustaminen rahoittamaan ja hallinnoimaan suuria väylähankkeita.*
- *Perustienpito, tieverkon kehittäminen ja palvelutason määrittely alueiden päätettäväksi (maakunnan liitot).*
- *Edistetään tavaraliikenteen kuljetuksia raiteilla.*

Nopeat laajakaistayhteydet

Luonnonvara- ja biotalous työpaikkoineen, osaaminen ja tietotekniikan hyödyntäminen ovat keskenään kohtalonyhteydessä. Suomella ei ole varaa jäädä digitalisoitumisessa jälkeen. Mahdollisuuksiin tarttumisen vähimmäisedellytys on, että koko Suomessa turvataan kohtuuhintaiset, riittävän nopeat laajakaistayhteydet.

Valtion on poistettava viimeiset esteet saada koko Suomi nopeiden laajakaistayhteyksien piiriin. Se vähentäisi työn tekemisen riippuvaisuutta ajasta ja paikasta. Se mahdollistaisi uusien innovaatioiden syntymistä ajasta ja paikasta riippumatta.

Nykyisillä katvealueilla toimintavarmen toteuttamistapa on valokuitukaapeli. Harvimmin asutuilla seuduilla vuoden 2016 jälkeen vapautuva 700 MHz taajuus sopisi erinomaisesti harvemmin asuttujen seutujen kotien ja kuituverkon välille käyttämällä jo olemassa olevia yhteysantenneja.

Kyse on tulevaisuuteen investoinnista, joka maksaisi itsensä takaisin moninkertaisesti esimerkiksi erilaisten palveluiden digitalisoitumisen kautta ja parantaisi osaltaan tuottavuutta. Uusi hallitus linjaa toteuttamisen tavan.

Tavoite ja ratkaisuja:

Nopeiden laajakaistayhteyksien ulottaminen koko maahan pääosin vuoden 2017 loppuun mennessä. Itsenäinen Suomi täyttää tuolloin sata vuotta.

- Laajakaista kaikille -hankkeen loppuunsaattaminen ja valtiontuen takaaminen kaikille suunnitteilla oleville ja toteutuskelpoisille hankkeille.
- Operaattoreiden välinen kilpailutus vapautuvasta 700 MHz- taajuusalueesta tulee järjestää tavalla, joka tukee laajakaistahankkeen tavoitteissa onnistumista.
- Byrokratian vähentäminen sekä viranomaisten hinnoittelu- ja lupaehtojen kohtuullistaminen.

Joukkoliikenne

Koko Suomen tasapainoinen kehittäminen edellyttää joukkoliikenteestä huolehtimista. Suomen kaltaisessa väestöltään pienessä ja harvan asutuksen maassa riittävät palvelut eivät toteudu kaikkialla markkinaehtoisesti.

Suomen lentoliikenteen kehittämisen tulee painottua kasvuun ja tulevaisuuden mahdollisuuksiin, joita esimerkiksi matkailu tarjoaa Pohjois- ja Itä-Suomessa.

Joukkoliikenteen peruspalvelutaso tulee pystyä jatkossa turvaamaan erilaisin palveluostoin ja tähän varattavin resurssein. Haja-asutusalueille on haettava eri toimijoiden yhteistyöllä ratkaisuja, joilla tavoitteeksi asetettu peruspalvelutasoinen joukkoliikenne voidaan järjestää kustannustehokkaasti. On parannettava eri joukkoliikennemuotojen yhteensopivuutta.

Tavoite ja ratkaisuja:

Joukkoliikenteen palvelujen turvaaminen koko Suomessa.

- Lentoliikenne turvataan vähintään nykyisen tasoisena maakuntakentille. Yhdenkään maakunnan lentoliikenne ei lakkaa. Kehittämisessä otetaan huomioon matkailusesonkien tarpeet.
- Toteutetaan kyytitakuu: asiointimatka kuntakeskukseen tai muuhun taajamaan on mahdollista tehdä vähintään kaksi kertaa viikossa julkisen liikenteen taksalla.
- Määritellään maaseudun julkisen liikenteen runkoreitistö kuntakeskuksista maakunta- ja seutukeskuksiin vähintään peruspalvelutasoisena.
- Muutetaan bussiliikenteen EU-direktiivin ns. yleisen säännön tulkinta samanlaiseksi kuin viime vaalikaudella, jolloin yksityiset liikennöitsijät pääsevät mukaan seutulippujärjestelmään.
- Määrärahojen lisäys ely-keskuksille joukkoliikenteen järjestämiseksi.
- Yhtenäistetään koulujen lukukaudet ja loma-ajat vähintään maakunnallisesti sekä porrastetaan koulujen alkamis- ja päättymiskellonaikoja siten, että samaa kalustoa voidaan käyttää yli kuntarajojen järkevästi.
- Turvataan taksiliikenne maaseudulla säilyttämällä määräkiintiöt ja asemapaikkavelvoite.

Lähipalveluista on huolehdittava

Lähipalvelut on turvattava koko Suomessa ja pidettävä huolta kuntalaisten ja kuntien päättäjien osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien yhtenäistämiseksi tarvitaan rohkeita ratkaisuja nopealla aikataululla. Sosiaali- ja terveyspalvelujen rahoitus on uudistettava.

Jokaisella suomalaisella on myös tulevaisuudessa oltava oikeus toimivat ja kohtuuhintaisiin peruspalveluihin asuinpaikasta ja varallisuudesta riippumatta. Peruspalvelut yhdessä työpaikkojen, koulutusmahdollisuuksien ja liikenneyhteyksien kanssa mahdollistavat elämisen koko Suomessa.

Jatkossa kunnat vastaavat ihmisten arjen palveluista sekä kaikenlaisesta kehittämisestä, varsinkin edellytysten luomisesta työpaikoille ja elinkeinotoiminnalle. Keskustalle kunta on myös ihmisten yhteisö ja suomalaisen kansanvallan kulmakivi.

Suomalaiseen kuntapolitiikkaan tarvitaan uusi alkua. Valtiovallan tehtävä on huolehtia kuntien toimintakyvystä kaikissa olosuhteissa ja varmistaa rahoituksen kestävyys. Nyt on tärkeää saada aikaan ratkaisuja, joilla asioita voidaan tehdä paremmin niin, että lääkäri voi tutkia, hoitaja hoitaa ja opettaja opettaa.

Tavoite ja ratkaisuja:

Kunnallinen sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistus, ihmisten peruspalvelujen turvaaminen lähellä koko maassa, kuntien tehtävien ja velvoitteiden sekä rahoituksen saaminen tasapainoon, kuntien välisten taloudellisten erojen kaventaminen ja luottamuksen palauttaminen valtion ja kuntien välille.

- Kunnille ei anneta lainkaan uusia lakisääteisiä velvoitteita.
- Kunnille työrauha toteuttaa nykyisiä uudistuksia, mm. sote-uudistus sekä kunnan omat kehittämistyöt.
- Aloitetaan vapaakuntakokeilu. Kokeilukunnissa kehittämistyötä estäviä normeja ja ministeriöiden ohjeita on purettava ja huolehdittava saumattomasta vuorovaikutuksesta kunta-valtio-suhteessa.
- Kuntien parhaiden käytäntöjen jalkauttaminen koko maahan, uudenlaisia palvelujen tuottamismalleja ja -tapoja.
- Koko julkisen sektorin tietojärjestelmien yhteensovittaminen, sähköisiä asiointimahdollisuuksia laajennetaan, jokaiselle kansalaiselle luodaan sähköinen asiointitunnus, valtion paikallispalvelut turvataan yhteispalvelupisteissä.
- Jo toteutettuja valtionosuusleikkauksia tasataan kuntien kantokyvyn mukaan (esim. suhteessa kunnallisveroprosentin kertymään).
- Mahdolliset uudet valtionosuusleikkaukset sidotaan kuntien velvoitteiden vähentämiseen, perusteena veloitteesta maksettu valtionosuus.
- Kunnallisveropohjan vahvistamiseksi ansiotuloverotuksessa tehtävät jo tehdyt ja mahdolliset tulevat kevennykset siirretään mahdollisimman paljon valtionverotuksessa tehtäväksi.
- Valtionosuusuudistusta korjataan ensi vaalikaudella kiinnittämällä enemmän huomiota myös kuntakohtaisiin vaikutuksiin sekä ennaltaehkäisevän työn palkitsemiseen.
- Oikeudenmukainen sote-palvelujen rahoituksen uudistus.

Arki turvalliseksi

Arjen turvallisuutta on huolehdittava koko Suomessa ja kaikessa päätöksenteossa.

Jokaisen suomalaisen on asuinpaikastaan riippumatta voitava tuntee olonsa turvalliseksi kotona, lähiympäristössä, opiskelu- tai työpaikalla ja liikenteessä. Kunnilla on keskeinen merkitys turvallisuuden rakentamisessa. Turvallisuus tulisikin nähdä myös kunnan ja alueen elinvoimaa lisäävänä asiana.

Valitettavasti keskittäminen on tällä vaalikaudella ulotettu myös poliisin, pelastustoimen, puolustusvoimien, oikeuslaitoksen kuin rajavartioston toimipisteisiin sekä palvelutyöntekijöihin. Samaan aikaan hallinto on kuitenkin paisunut. Keskittäminen vaarantaa mahdollisuudet vastata siviilionnettomuuksiin koko maassa.

Tulevaisuuden turvallisen yhteiskunnan rakentamisessa esiin nousevat ennen kaikkea ennaltaehkäisy ja varhaisen puuttumisen periaate. Jokainen voi myös omilla teoillaan lisätä omaa ja lähiympäristönsä turvallisuutta.

Tavoite ja ratkaisuja:

Ehyt, jokaiselle turvallinen Suomi. Oikeudenhoidon eli poliisin, tuomioistuinten ja vankiloiden palvelut ja toiminta on taattava koko maassa, myös harvaanasutuilla alueilla.

- Vaalikausittain laadittava sisäisen turvallisuuden ohjelma.
- Eduskunnan säännöllinen informointi esimerkiksi sisäisen turvallisuuden selonteolla.
- Kenttäpoliisien määrä tasolla, jolla varmistetaan kansalaisille yhtäläinen poliisipalvelujen saatavuus. Poliisihallinnon keventäminen.
- Poliisin, rajavartiolaitoksen, puolustusvoimien, pelastustoimen ja tullin tiivistyvä yhteistyö.
- Puolustusvoimien läsnäolo jokaisessa maakunnassa.
- Erilaisia kokeiluhankkeita turvallisuuden parantamiseksi.
- Sopimuspalokuntien toimintaedellytysten turvaaminen.

Päätösvalta alueille

Suomea on rakennettava alhaalta ylöspäin, eikä päinvastoin niin kuin nyt. Päätöksenteko ja hallinto on järjestettävä uudelleen tukemaan tätä muutosta.

Luonnonvara- ja biotalous nousee vain vahvoilta ja monipuolisilta alueilta. Myös EU on linjannut, että aluekehittämisen päätöksenteossa on noudatettava läheisyysperiaatetta. Siksi biotalouden mahdollisuudet ovat parhaiten hyödynnettävissä aluetalouksien puitteissa. Muualla Euroopassa tällainen hallinto toimii hyvin.

Alueiden asiantuntemus omista vahvuuksista antaa parhaan perustan alueiden kehittämiselle kansanvaltaisen aluehallinnon pohjalta. Tällä hetkellä sitä edustaa kullakin alueella maakuntaliitto.

Keskushallintoa ja etenkin sen roolia aluekehityksessä on kevennettävä huomattavasti niin, että sille jäävät vain välttämättömimmät tehtävät. Aluekehittämiseen liittyvää tarpeetonta byrokratiaa ja päällekkäisiä viranomaistehtäviä (ministeriöt, virastot, avit, elyt ja maakuntaliitot) on purettava. Virastojen roolia ja tarpeellisuutta on arvioitava kriittisesti. Valtion noin kahden miljardin euron it-menoja on järjeistettävä ja sieltä saatavia säästöjä ohjattava digitalisoitumisen edistämiseen ja tuottavuuden parantamiseen julkisella sektorilla.

Varsinkin digitalisaatio mahdollistaa, sen että valtion keskus-, alue- ja paikallishallinnon työpaikkoja on tasaisesti eri puolilla maata, kunkin alueen luontaiset vahvuudet huomioon ottaen.

Esitetyt muutokset on valmisteltava parlamentaarisesti, niin kuin muutkin isot uudistukset yhteiskunnassa.

Tavoite ja ratkaisu:

Kansanvaltainen aluehallinto ja nykyistä huomattavasti kevyempi keskushallinto. Alueellista kehittämistä ja toimivaltaa edellyttävät tehtävät kootaan alueellisesti valitun kansanvaltaisen maakuntahallinnon vastuulle. Yhdenvertaisuustehtävät hoidetaan valtakunnallisissa valtion viranomaisissa, joilla on alueellisia toimipisteitä.

- Uusi hallitus aloittaa tavoitteen mukaisen valmistelun parlamentaarisella komitealla. Päätökset tehdään tulevilla vaalikaudella.
- Budjettiin palautetaan alueellisten vaikutusten arviointi sekä ohjelmiin sitomaton maakunnan kehittämisraha.